

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
факультет іноземної філології
кафедра германської і слов'янської філології та зарубіжної літератури

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	ПОЛЬСЬКОМОВНИЙ ЕТИКЕТ: ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ
Викладачі	Наталія СТАХНІЮК, доцент кафедри германської і слов'янської філології та зарубіжної літератури
Профайл викладачів	https://slovfil.kpnu.edu.ua/stakhniuk/
E-mail:	lc_natalia.stachniuk@kpnu.edu.ua
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=9586
Консультації	За графіком

2. Анотація до курсу

Курс пропонує розгляд найпроблемніших питань пов'язаних з особливостями мовленнєвого етикету поляків. Обрані для вивчення проблеми представляють найдинамічніші явища пов'язані із варіантністю мовних одиниць на сучасному етапі розвитку польської мови. Студенти засвоюють матеріал про складні випадки диференційованої за різними критеріями польської нормативні («зразкові» й «ужиткові») форми, водночас пізнають помилкові форми, що їх часто вживають носії польської мови. Слухачі курсу ознайомлюються із динамічними процесами в польському словотворенні і слововживанні, аналізують проблеми розмитості меж сучасних функціональних стилів, мовно-культурні звичаї поляків (на прикладі актів мовленнєвого етикету) аналізують на тлі рідної мови і культури, а також у зіставленні з історичним аспектом.

3. Мета та цілі курсу

Метою курсу є ознайомлення студентів з теоретичними проблемами сучасного функціонування мовних одиниць різних рівнів (на тлі традиції), а також формування в них практичних навичок правильного вживання польської мови на різних рівнях, з урахуванням засад етики та естетики слова та диференційованої для офіційних і неофіційних комунікативних ситуацій (т. зв. зразкової та ужиткової) норми сучасної польської мови.

Для досягнення мети необхідно вирішити такі завдання:

- систематизувати проблемні щодо вживання одиниці польської мови на всіх її рівнях;
- звернути увагу на варіантність мовних одиниць на кожному з рівнів мовної системи;
- представити студентам тенденції розвитку польської мови на всіх її рівнях та етапах, вчити їх аналізувати мовні зміни;
- звернути особливу увагу на мовно-комунікативні аспекти функціонування та використання польської мови;
- систематизувати складні проблеми в польському мовленні українців.

4. Формат курсу

вибірковий освітній компонент

5. Результати навчання

У результаті вивчення освітнього компонента здобувач вищої освіти:

- Знає мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку іноземної мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.
- Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з іноземної мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти).
- Розуміє еволюцію мови як системи, зв'язок мови і мовлення, мови та писемності; мовні системи та підсистеми; основні теорії та напрями розвитку галузей мовознавства.
- Ефективно спілкується в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування.

ОК сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- Здатність дотримуватися сучасних мовних норм (з іноземних та державної мови), володіти іноземними мовами на рівні не нижче С1, використовувати різні форми й види комунікації в освітній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту.
- Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній та письмовій формах (іноземними та державною мовами), володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.
- Здатність спілкуватися іноземними мовами у професійному колі, визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя.

Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу
	денна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	A4 Середня освіта (Мова і література (польська, англійська))
Рік навчання/ рік викладання	II, III, IV
Семестр вивчення	3 або 4, 5 або 6, 7 або 8
нормативна/вибіркова	вибіркова
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити ЄКТС

Загальний обсяг годин	120 год.
Кількість годин навчальних занять	40 год.
Лекційні заняття	16 год.
Практичні заняття	24 год.
Семінарські заняття	0 год.
Лабораторні заняття	0 год.
Самостійна та індивідуальна робота	80 год.
Форма підсумкового контролю	залік

6. Пререквізити курсу

Практика усного і писемного мовлення польської мови.

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загальноновживаних програм і операційних систем.

8. Політики курсу

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

URL: <https://integrity.kpnu.edu.ua/>

Відвідування занять. Очікується, що всі студенти відвідають лекційні, практичні та лабораторні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

«Положення про організацію освітнього процесу в КПНУ імені Івана Огієнка»

URL: <https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>

Неформальна / інформальна освіта. Визнання КПНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано «Положенням про результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти».

URL: <https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view>

У неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю);
- підготовка конкурсної наукової роботи, тематика якої відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю);
- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, тематика якої відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю).

В інформальній освіті:

- наявність наукової публікації, тематика якої відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю).

Схема курсу

Дата / кількість акад. год.	Тема, план	Форма заняття	Матеріали	Література Інтернет ресурси	Завдання, год	Вага оцінки (балів)	Термін виконання
Змістовий модуль 1: «Польськомовний етикет»							
2 год	Тема 1: Лінгвопрагматика. Польський мовленнєвий етикет: традиція та нові тенденції. - Культурно-історична зумовленість мовленнєвих актів. - Мовна прагматика. - Мовленнєві акти, їх класифікація. - Акти мовленнєвого етикету.	лекція	Презентація , Текст лекції	2, 7, 16	Переглянути презентацію, 2 год	Поточний контроль – 40 балів, Модульна контрольна робота – 40 балів, самостійна робота – 20 балів	
4 год		практичне заняття	Підручники, навчально-методичні посібники, тощо		Опрацювати текст лекції, підготувати конспект, анотувати прочитану додаткову літературу. Відповісти на питання та виконати вправи		
16 год		самостійна робота					
2 год	Тема 2: Моделі польської ввічливості. - Польсько-українські паралелі та контрасти у	лекція	Презентація , Текст лекції	3, 4, 11, 14	Переглянути презентацію, 2 год		

4 год	вибраних актах мовленнєвого етикету. - акти звертання до адресата; - перехід на „ти”; - представлення себе та інших; - привітання та прощання; - подяка; - вибачення; - вираження співчуття; - привітання.	практичне заняття	Підручники, навчально-методичні посібники, тощо		Опрацювати текст лекції, підготувати конспект, анотувати прочитану додаткову літературу. Відповісти на питання та виконати вправи		
16 год		самостійна робота					
4 год	Тема 3: Соціо- та прагмалінгвістична диференціація актів мовленнєвого етикету.	лекція	Презентація , Текст лекції	2, 3, 9, 10, 11	Переглянути презентацію, 2 год		
6 год		практичне заняття	Підручники, навчально-методичні посібники, тощо		Опрацювати текст лекції, підготувати конспект, анотувати прочитану додаткову літературу. Відповісти на питання та виконати вправи		

16 год		самостійна робота					
4 год	Тема 4: Зміни у сучасному польському мовленнєвому етикеті. - спрощення, - „комп’ютеризація”, - проникнення західних взірців, - „споживацький” характер, - демократизація.	лекція	Презентація , Текст лекції	2, 3, 5, 15, 17	Переглянути презентацію, 2 год		
6 год		практичне заняття	Підручники, навчально-методичні посібники, тощо		Опрацювати текст лекції, підготувати конспект, анотувати прочитану додаткову літературу. Відповісти на питання та виконати вправи		
16 год		самостійна робота					
4 год	Тема 5: Мовленнєвий етикет поляків на тлі інших культур. - Відхилення від мовноетикетної норми в польському мовленні.	лекція	Презентація , Текст лекції	9, 12, 13, 18	Переглянути презентацію, 2 год		
4 год		Практичне заняття	Підручники, навчально-методичні посібники, тощо		Опрацювати текст лекції, підготувати конспект, анотувати		

					прочитану додаткову літературу. Відповісти на питання та виконати вправи		
16 год		самостійна робота					

9. Форми поточного та підсумкового контролю: Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється згідно з Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (зі змінами та доповненнями).

Використовуються такі методи контролю: опитування, модульна контрольна робота, перевірка результатів самостійної роботи.

Формою підсумкового контролю успішності навчання є залік.

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Самостійна робота	Сума
Змістовий модуль 1 (80 балів)		20 балів	100
Поточний контроль	МКР		

50	30		

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам вищої освіти:

Поточний контроль (50 балів)

Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівній 12. Бали за змістовий модуль перераховуються за формулою (Середня оцінка навчальної діяльності x 0,05 + 0,4 x ваговий бал змістового модуля).

Критерії оцінювання знань, умінь, навичок здобувачів вищої освіти

на навчальних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійні)	1	Здобувач ВО володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фонетичних явищ та процесів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.
	2	Здобувач ВО не достатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти

й)		в підручнику відповідь.
	3	Здобувач ВО намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності; робить спроби виконання вправ і завдань репродуктивного характеру; за допомогою викладача виконує прості вправи за готовим алгоритмом.
Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями, здатний виконати вправи і завдання за зразком; орієнтується в термінах, поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
	5	Здобувач ВО розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; виконує прості вправи і завдання за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними.
	6	Здобувач ВО розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати фонетичні явища, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання вправ і завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами.
Достатній (алгоритмічний)	7	Здобувач ВО правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими поняттями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; дотримання правильності вимови, фразового наголосу, інтонаційних моделей. Чітке висловлювання думок.

	8	Знання здобувача ВО досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал; правильний опис особливостей артикуляції звуків сучасної польської мови, при належній мовній культурі. Достатня кількість ілюстрацій, прикладів; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати.
	9	Правильне володіння графемно-фонемними навичками техніки читання: виразне читання тексту з дотриманням правильності вимови усіх звуків сучасної польської мови.
Високий (творчо-професійний)	10	Здобувач ВО володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати особливості мовних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні здобутки лінгвістичної науки; самостійно визначає мету власної діяльності; виконує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні мовні явища, процеси.
	11	Повний та послідовний виклад основних теоретичних положень з фонетики з дотриманням правильності вимови, фразового наголосу, інтонаційних моделей. Чітке висловлювання думок. Достатнє використання лексичного мінімуму. Достатня кількість ілюстрацій, прикладів.
	12	Здобувач ВО має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; уміє самостійно здобувати і використовувати інформацію; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

Здобувачу вищої освіти, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Здобувачу вищої освіти, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з невідповідністю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, здобувач вищої освіти повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Якщо здобувач вищої освіти не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, не виконав модульної контрольної роботи (МКР), завдання самостійної роботи менше, ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття здобувач вищої освіти має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Модульна контрольна робота (30 балів)

Здобувачі вищої освіти повинні виконати контрольну роботу, яка оцінюється за 30- бальною шкалою.

Модульна контрольна робота виконується у формі тесту. До її написання допускаються всі здобувачі вищої освіти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Модульна контрольна робота складається з 60 тестових завдань, максимальний бал кожного з яких 0,5 бала.

Отже, за контрольну роботу здобувач вищої освіти може отримати до 30 балів.

При отриманні менше 18 балів модульна контрольна робота вважається невиконаною і здобувач вищої освіти отримує можливість її перескладати.

Самостійна робота (20 балів)

Передбачає опрацювання наукової статті, підготовка та виголошення невеликого повідомлення (4-5 хв.).

При оцінюванні враховуються:

- актуальність обраної теми, її правильне і повне розкриття;
- рівень узагальнення і аналізу інформації, вміння критично оцінювати її;
- ступінь засвоєння матеріалу;
- грамотність, логічність, стиль викладу матеріалу;
- техніка мовлення, використання засобів унаочнення.

Мінімум, який може набрати здобувач вищої освіти за самостійну роботу, – **12 балів**.

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах	Критерії оцінювання
Недостатній	0-11	Завдання не виконано, або виконано не у повному обсязі, неналежним чином. Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, відтворює матеріал на підставі елементарних знань і навичок. Тема не розкрита. Припускається грубих помилок у відповіді або не дає зовсім відповіді на питання.

Достатній	12-14	Студент володіє матеріалом, відтворює значну його частину, володіє окремими навичками аналізу та опрацювання наукових матеріалів, робить граматичні та фактичні помилки. Засоби унаочнення відсутні. Знання досить повні, здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює матеріал.
	15-17	Студент володіє матеріалом і навичками цілісного аналізу матеріалу, дає визначення термінам і поняттям з посиланнями на текст, наводить приклади на підтвердження певних суджень, добирає аргументи на підтвердження висловленого судження або висновку, вміє систематизувати набуті знання, грамотно їх викласти. У мові відсутні грубі логічні, граматичні, стилістичні помилки. Студент підкріплює свою доповідь поодинокими візуальними матеріалами .
Високий	18-20	Студент вільно володіє матеріалом, розуміє причини наслідки певних мовних процесів, володіє навичками цілісно-комплексного аналізу наукового матеріалу, виявляє творчі здібності, самостійно оцінює окремі явища, показує знання різних джерел інформації, творчо використовує дібраний матеріал, наводить приклади, аргументує власні судження. Веде дискусію за темою доповіді. Вільно відповідає на поставлені питання. Доповідь студента супроводжує логічна, продумана мультимедійна презентація.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Рейтингова оцінка з навчальної	Оцінка за шкалою ECTS	Національна залікова оцінка
---------------------------------------	------------------------------	------------------------------------

дисципліни		
90-100 і більше	A (відмінно)	зараховано
82-89	B (дуже добре)	
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає освітній компонент: вивчення навчальної дисципліни не потребує спеціального програмного забезпечення. Під час вивчення курсу використовується технічне обладнання (комп'ютер/ноутбук, проектор), а також мережа Інтернет, сторінка навчальної дисципліни на платформі MOODLE; відеозв'язок на платформі GoogleMeet, ZOOM (за умови дистанційного/змішаного навчання).

11. Рекомендована література:

ОСНОВНА

1. Стахнюк Н.О. Polska etykieta językowa: historia i współczesność / Польськомовний етикет: історія і сучасність: навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] / укладач Н. О. Стахнюк. Кам'янець-Подільський:

2. Bariery i pomosty w komunikacji językowej Polaków. Red. J. Bartmiński i U. Majer-Baranowska. Lublin, 2005.
3. Grzeczność na krańcach świata. Pod red. M. Marcjanik. Warszawa 2007.
4. Grzeczność nasza i obca. Pod red. M. Marcjanik. Warszawa 2005

ДОДАТКОВА

1. Bańko M. Słownik dobrego stylu, czyli wyrazy, które się lubią. Warszawa, 2006.
2. Bańko M. Słownik peryfraz, czyli wyrażen omownych. Warszawa, 2002.
3. Dubisz S. Probabilistyka lingwistyczna, czyli o rozwoju polszczyzny w XXI wieku. [W:] Przyszłość języka. Red. S. Krzemień-Ojak i B. Nowowiejski. Białystok, 2001. S. 45-63.
4. Dunaj B. O wymowie spikerów i lektorów radiowych. [W:] „Język Polski”. 1983. Z. 1-2. S. 7-26.
5. Klebanowska B., Kochański W., Markowski A. O dobrej i złej polszczyźnie. Warszawa, 1985.
6. Polszczyzna płata nam figle. Poradnik językowy dla każdego. Red. J. Podracki. Warszawa, 1993.
7. Polszczyzna XX wieku: Ewolucja i perspektywy rozwoju. Red. S. Dubisz i S. Gajda. Warszawa, 2001.
8. Polszczyzna na co dzień. Red. M. Bańko. Warszawa, 2006.

12. Рекомендовані джерела інформації:

1. Wielki słownik języka polskiego. URL: <https://wsjp.pl/>
2. Platforma dla uczących się i nauczających języka polskiego. URL: <https://e-polish.eu/polski-dla-obcokrajowcow>
3. Państwowa Komisja Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego. URL: <https://certyfikatpolski.pl/>
4. Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej. URL: <https://nawa.gov.pl/studenci>
5. Poradnia językowa PWN. URL: <https://sjp.pwn.pl/poradnia/lista/wymowa;2.html>
6. Szkoła języka i kultury polskiej Uniwersytetu Śląskiego. URL: <https://www.sjpkp.us.edu.pl/pl/e-nauczanie/>
7. Narodowe centrum kultury <https://audycjekulturalne.pl/jezyk-gietki/>
8. „Mówiąc Inaczej” to kanał o tym, jak poprawnie i świadomie posługiwać się językiem polskim.
<https://www.youtube.com/@mowiacinaczej>
9. Kanał o kulturze języka polskiego, ciekawostkach językowych etc. <https://www.youtube.com/@modanajezypolski4018>

10. Blog o poprawnej polszczyźnie <https://obcyjezykpolski.pl/>